

Sluttrapport

Bedre planlegging av skogsdrift

2013-2014

SKOGKURS
Skogbrukets Kursinstitutt

Formål med prosjektet

Formålet med prosjektet «bedre planlegging av skogsdrift» har vært å utvikle og teste et kurskonsept rettet mot skogbruksledere og andre i tømmeromsetningsorganisasjonene som har ansvar for planlegging av skogsdrifter.

En arbeidsgruppe bestående av 3 skogbruksledere og 3 entreprenører utarbeidet i 2012 et notat som omhandlet arbeidsbeskrivelse for planlegging av skogsdrift. Arbeidet var en del av Skogkurs' prosjekt «Nasjonalt kompetanseløft for skogbrukets arbeidskraft». Notatet lå til grunn for dette prosjektet.

Prosjektet er gjennomført i samarbeid med Norsk institutt for skog og landskap, Skogforsk (Sverige), Mjøsen Skog SA, AT-Skog SA, Vestskog SA og Viken Skog SA. Skogkurs er prosjekteier.

Prosjektet startet 1. januar 2013 og avsluttet 31.12.2014.

Hovedmål for prosjektet er effektiv og funksjonell planlegging av skogsdrift i Norge.

Resultatmålet for prosjektet er å utvikle et kurskonsept rettet mot personer som står for forberedelser og gjennomføring av planlegging av skogsdrift. Kurset er ment som et etterutdannings- / oppdateringstilbud for målgruppen. Kursets innhold og materiell skal også kunne benyttes i skoleverket og av andre aktuelle grupper.

Konseptet er utviklet som et to-trinns system, der personer fra tømmeromsetningsorganisasjoner kan læres opp som interne instruktører/ressurspersoner (trinn 1). Disse vil så stå for kursing og oppfølging i egen organisasjon (trinn 2). Dette gir organisasjonene stor fleksibilitet til å tilpasse faglig innhold til egne rutiner og interne systemer.

Prosjektet har vært finansiert gjennom Skogtiltaksfondet i tillegg til egeninnsats.

Organisering

Prosjektet har hatt en styringsgruppe bestående av

- Johannes Bergum, Mjøsen
- Tom Erik Holmstad, Viken
- Tor Kristian Flaa, AT-Skog
- Vidar Jørdre, Vestskog
- Jan Bjerketvedt, Skog og landskap (på Skype)

Prosjektleder: Eva Skagestad, Skogkurs.

Styringsgruppen har hatt svært lav aktivitet. Utformingen av kursopplegg og materiell er blitt gjort av en arbeidsgruppe bestående av:

- Entreprenør Andreas Råheim (Viken Skogs distrikt)
- Entreprenør Einar Aune (Allskogs distrikt)
- Entreprenør Kåre Olav Strand – Finnskogen Skogsdrift (kjører for SB Skog)
- Entreprenør Ole Bertil Reistad (Mjøsens distrikt og RECO-instruktør)

- Skogbruksleder Anders Flugsrud, Mjøsen Skog SA
- Skogbruksleder Terje Birkeland, AT Skog SA
- Skogbruksleder Sondre Syse, Vestskog SA

- Skogbruksleder Gjermund Liereng, Viken Skog SA

Trygve Øvergård har fungert som sekretær for arbeidsgruppen.

Gjennomføring av arbeidet

Arbeidsgruppa hadde to fysiske samlinger på Honne i 2013. Videre har Skogkurs bearbeidet innspill og utviklet et kurshefte. Dette bygger på arbeidsgruppas innspill og materiell fra Skogforsk i Sverige.

Mål for arbeidsgruppa har vært:

- Definerer hva som må inn i instruktør opplæringen.
Skogbrukslederne i arbeidsgruppa blir «testpiloter»
- Definere hva som skal inn i kursopplegget som formidles videre av «instruktøren». Dette innebærer også forslag til generelle rutinebeskrivelser.
- Komme med innspill til nødvendig materiell.

Arbeidsgruppa definerte tidlig en felles forståelse av hvorfor bedre planlegging er viktig:

- Bedre økonomi gjennom hele verdikjeden
- Bevisstgjøring- bedre forståelse for andre ledd i kjeden
- Rett valg av utstyr/maskiner
- Mer effektivitet – bedre flyt
  - Bedre disponering av tid
  - Bedre forutsigbarhet
  - Muligheter for å planlegge arbeidsressurser.

I 2014 har materialet blitt ferdigstilt, og arbeidsgruppa har gitt tilbakemeldinger og innspill via mail. I tillegg ble det avholdt et kurs for «interne instruktører» for uttesting av konseptet i mai. Alle organisasjonene som er med i prosjektet ble invitert, men kun Viken skog deltok. 6 personer var med på opplæringen som bestod av en dag med teoretisk gjennomgang og en dag med presentasjonsteknikk. Høsten 2014 har Viken startet opp uttesting av kurskonseptet internt. Mer om dette i eget punkt.

Materiell produsert i prosjektet

Prosjektet har utviklet diverse materiell for bruk på kursene. Disse følger rapporten som vedlegg. Kursmaterialet er ment som et faglig grunnlag for opplæring. Materialet vil bli benyttet internt etter organisasjonenes eget ønske.

Følgende er utviklet:

- Kurshefte
- Kursplan for gjennomføring av opplæring internt i bedrift.
- Presentasjon (PowerPoint) med notater.
- Diskusjonsark for gruppearbeid i kursgjennomføring
- Evalueringsskjema – detaljert
- Skriv om rettigheter til bruk av materiell

Følgende retningslinjer for bruk av materialet er utarbeidet:

- Kursleder skal ha gjennomgått opplæring ved Skogkurs for å kunne kjøre internopplæring i egen bedrift.
- Kursheftet benyttes i sin helhet, og bestilles gjennom Skogkurs.
- Det er lov å redigere i Power-point-serien og oppgavefolderen som følger kurset, men alt materiell skal inneholde informasjon om opprinnelse, enten med Skogkurs' logo eller navn.
- All distribusjon av presentasjon skal skje som PDF, dvs. PowerPoint-filen skal ikke distribueres videre.
- Bruk av deler av materialet i annen sammenheng enn planlegging av skogsdrift (bilder, PowerPoint, etc) er ikke tillatt unntatt ved egen avtale med Skogkurs.
- For øvrig gjelder generelle regler om åndsverk.

Film

Skogkurs har inngått en avtale med Skogforsk i Sverige om samarbeid om filmutvikling. En film er per dato ferdigstilt med norsk tale: http://youtu.be/xKjK1zIV_Jc

Filmen er ment som en introduksjon på kursdagen, for å synliggjøre betydningen av god planlegging. Det vil bli utarbeidet flere filmer som er tilpasset kurset, men disse finansieres utenom dette prosjektet.

Tilbakemeldingene på møtet var i hovedsak positive. Bjerketvedt kommenterte at en slik film ville være veldig nyttig å vise studentene. Sørbøen vil ta i bruk filmen på neste kurs, og så på film som en god måte å gjøre kurset mer interessant og brette opp teorigjennomgangen.

Testing og evaluering av kurskonseptet

Erfaringer fra undervisning på NMBU

Jan Bjerketvedt har benyttet kursheftet i undervisningen av studenter ved NMBU. Han opplever det som positivt at det foreligger oppdatert materiell som næringen selv har vært delaktig i utviklingen av, og ser det som et nyttig bidrag i undervisningen innen dette området.

Erfaringer fra gjennomføring av instruktøropplæring

Trygve Øvergård stod for teoridagen under opplæring av instruktørene på testkurset med Viken i mai. Tilbakemeldingene fra kurset var bra, men mye stoff gjør at dagen blir tettpakket og krevende. Testkurset gav gode erfaringer med diskusjonselementene i kurset, som er innarbeidet både i PowerPoint-presentasjonen og i form av et eget diskusjon-notat for gruppearbeid. Ved senere

gjennomføring av slike kurs bør man prioritere fagstoffet og løfte fram diskusjonen og erfaringsutvekslingen enda mer.

Kursdeltakerne ble også kurset i presentasjonsteknikk med Jon Edvind Vollen som instruktør. Denne dagen fikk svært gode tilbakemeldinger. Deltakerne ønsket instruksjon og veiledning for hvordan kurset kan legges fram, og hvordan presentasjonen kan gjennomføres. Hver enkelt valgte derfor et tema fra kurset, som de presenterte for forsamlingen under videoopptak. Det å se seg selv på video, og etterpå få innspill til teknikk og form, er svært lærerikt og gir større trygghet når en senere skal stå ovenfor en gruppe.

Erfaringer fra gjennomføring av kurs internt i Viken

Viken Skog vil kjøre et tilpasset kursopplegg for alle sine produksjonsplanleggere og skogbruksledere. Bjørnar Sørbøen har til nå gjennomført ett kurs lokalt i sitt distrikt og skal gjennomføre ytterligere to kurs før jul. Resten tas på nyåret. Den gruppen som var på instruktørkurs i mai har sammen gjort et utvalg av tema og laget et opplegg for et 4-timers kurs med deler av kurset sammenstilt med interne rutiner. Det ble ikke gjennomført bruk av evalueringsskjema på første kurs, men det vil kunne bli gjort i videre kurs. Stemningen fra deltakerne er generelt at et opplæringstilbud er etterspurt og ønsket av målgruppa selv. For instruktøren er det utfordrende å kurse egne kollegaer. Tidspresset er også en vesentlig utfordring, 4 timer er lite på et så omfattende tema. Det har vært planer om å kjøre utedag om tema også, men dette vil nok bli nedprioritert.

Avsluttende kommentarer

Når prosjektet formelt er avsluttet vil kurskonseptet tilbys åpent. Skogkurs vil tilby opplæring av interne instruktører/ressurspersoner internt i organisasjoner. Det vil også åpnes for at Skogkurs står for direkte opplæring av planleggerne direkte.

Det utviklede materialet vil videre oppgraderes med ny PEFC standard når denne foreligger, og med erfaringer fra prosjektet «Sporløs kjøring» når dette foreligger.

Regnskap

	2013	2014	TOTALT	BUDSJETT
Egeninnsats Andre	203 900	393 800	597 700	360 000
Personal skogkurs	233 516	147 841	381 357	460 000
Kostander Skogkurs	26 947	84 902	111 849	100 000
Sum	464 363	626 543	1 090 906	920 000

Egeninnsats Andre består av prosjektpartenes deltakelse i arbeidsgrupper, Skogforsk i Sverige og Skog og landskap i Norges egeninnsats, samt tid medgått i andelslag, spesielt Viken Skog, til uttesting.